

Асрори пурамвори об

Об дорои хусусиятҳои хос мебошад, ки мо ба кумаки он бисёр хошиҳои худро амалӣ мегардонем. Аз ҷумла, ситати худро барқарор мекунем, хуснамонро афзун месозем, қувват мегирем ва... Ин ҳама муҷизаҳоро об чи тавр ба миён меорад. Шояд бисёре аз шумо оид ба мафҳумҳои оби ҳаёт, оби шифобаҳш, оби муқаддас, оби мурда шунида бошед. Инҳо мафҳумҳои одӣ нестанд, балки ҳелҳои ҳақиқии об мебошанд, ки дар худ хосиятҳои гуногун ва структураи обро нигоҳ медоранд ва чи ҳел об ин хосиятҳоро ба вуҷуд меоварад ва чи ҳел дар ин ҳол хосиятҳои химиявии он тағйир намеёбанд, дар асрори асосии об ниҳон аст.

Аз даврони қадим то ба имрӯз олимони хусусиятҳои обро меомӯзанд. Охир об дар муқоиса бо дигар моеъҳо ва моддаҳо хосиятҳои бисёр аҷоибии физикию химиявиро доро мебошад. Масалан, то имрӯз ҳеҷ кас фаҳмонида наметавонад, ки чаро ҳаҷми об дар ҳарорати паст зиёд мешаваду дар ҳарорати баланд паст мефарояд. Ин хусусияти аҷоибии обро одамон дар гузашта дар сохтмон истифода мебарданд. Масалан, дар шимол одамон ба шикофиҳо (тарқишҳо)-и харсанг об мерехтанд, то об ях баста сангҳоро қабла маҷмаъа кунад. Баъдтар олимони исбот карданд, ки оби дар зарфҳо истода фишори баландро ҳосил мекунад. Масалан, дар тухмиҳои нешзада фишори об тахминан ба 400 атмосфера мерасад, ки неши тухмӣ ҳатто мумҳои роҳҳоро шикоф мекунад ба рӯи Замин мебароянд.

Олимони ҷаҳонӣ таҷрибаҳои бешуморе гузаронида исбот карданд, ки об ҳодисаҳои гуногуни атрофро дар худ сабт карда нигоҳ медорад. Ахборотро дар худ нигоҳ дошта, хосиятҳои навро пайдо мекунад. Дар ин ҳол, таркиби химиявии об бе тағйир мемонад. Пештар олимони ба ҳулосае омаданд, ки асрори асосӣ фақат дар таркиби химиявии об мебошад. Чанде пеш муҳаққиқон дарёфт карданд, ки асрор дар таркиби химиявии об нею дар структураи он мавҷуд аст. Структураи об ин шакли ташкилшавии молекулаҳост, ки ба гурӯҳҳо- кластерҳо якҷоя мешаванд. Олимони тахмин мекунанд, ки маҳз ҳамин гурӯҳҳо якҷоя «хотира»-ро ташкил медиҳанд, ки дар онҳо об ҳам ба монанди он ки лентаи магнитофон ҳамаи чизро сабт мекунад, об ҳам ҳамин тавр хосияти шунавандагӣ ва ҳис дорад.

Структураи об аз ҳамаи ҳодисаҳои таъсиркунанда тағйир меёбад. Вале сифаташ ҳамчун об боқӣ мемонад. Сохтори он мисли асабҳои инсон аз ҳар як ҳодиса ҳасосияти навро ба вуҷуд меорад. Асабҳои ҳозирамон исбот карданд, ки дар ҳар як гурӯҳҳои хотира 440 ҳазор панелҳои информатсионӣ мавҷуд аст, ки онҳо бо мавҷҳои худ бо муҳити атроф ҷавобгӯ мебошад. Дар яке аз донишқадаҳои ИМА таҳқиқоти зерин гузаронида шуд: Гурӯҳе аз одамҳо эҳсосоти худро аз ҷумла муҳаббат, шукрона ва хушҳолишонро дар ҳолате изҳор карданд, ки дар байни хона зарфи об гузошта шуда буд. Баъд дар атрофи ҳамин зарфи об эҳсосоти дигари худ – тарсу харос, бадхашмӣ ва қаҳру ғазаби

худро баён намуданд ва дар натиҷа собит намуданд, ки дар ду ҳолати рӯҳии инсон структураи об тағйир ёфта ва пасту баланд мешавад.

Об аз кубурҳои бисёрметра ба системаи обтаъминкунандаи шаҳр гузашта «ҷабр» мегирад. Ин ба воситаи моддаҳои химиявӣ тоза кардан, ифлосӣ ва зангзанӣ дар кубурҳо ва аз ин ҳам зӯртар ин ҷабри ахборотӣ мебошад. Аз ҳазорҳо хонаҳо об гузашта, энергетикаи ин хонаҳо аниқтараш истиқоматкунандагонро қабул карда, доду вой, кашмакашии оилавӣ, озурдагӣ, гиря, тарсу ҳаяҷон, озордиҳӣ ва дигар эҳсосоти манфии хонанишинонро дар хотираи худ нигоҳ медорад. Вақте мо аз чумакҳо об истеъмол мекунем, организми мо якҷоя бо об ҳамаи ин хосиятҳоро аз худ мекунад. Дар ҷойҳое, ки яроқҳои қатли ом санҷида мешаванд, структураи обҳо куллан тағйир меёбанд. Қайд шудааст, ки баъди гузаронидани чунин санҷишҳо дар минтақаҳои наздики он худкушӣ се баробар зиёд мешавад.

Обе, ки мо аз мағоза мехарем оби мурда аст, ҳарчанд ба он баъзе маъданҳоро ҳам илова мекунанд. Аммо дар ин гуна об, на структура, на энергия ва на ҳаёт аст.

**Гулаҳмад Раҳмихудоев,
профессор**